Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
LAILY MEDINA
přednesené dne 30. ledna 2025 [1]

Věc C-529/23 P

Evropský parlament
proti

TC

„Institucionální právo – Pravidla pro poskytování náhrad a příspěvků poslancům Parlamentu – Příspěvek na parlamentní asistenci – Vrácení neoprávněně vyplacených částek – Článek 41 odst. 2 Listiny – Právo být vyslechnut – Právo na přístup ke spisu – Ochrana osobních údajů – Článek 9 nařízení (EU) 2018/1725 – Článek 26 služebního řádu“

I. Úvod

1. Toto stanovisko se týká kasačního opravného prostředku podaného Evropským parlamentem, kterým se tento účastník řízení domáhá zrušení rozsudku ze dne 7. června 2023, TC v. Parlament (T-309/21, EU:T:2023:315, dále jen „napadený rozsudek“). Tímto rozsudkem Tribunál zrušil rozhodnutí generálního tajemníka Evropského parlamentu, jímž bylo jednomu z poslanců Parlamentu uloženo vrácení dlužné částky, neoprávněně vyplacené z titulu výdajů na parlamentní asistenci. Tribunál rovněž zrušil oznámení o dluhu vydané v souvislosti s tímto rozhodnutím.

2. V napadeném rozsudku Tribunál v podstatě uvedl, že pokud v rámci řízení o vrácení částek poslanec Parlamentu požádá o poskytnutí údajů, které se jeví být relevantní pro prokázání toho, že v souvislosti s jeho mandátem vykonával práci akreditovaný parlamentní asistent, může Parlament odmítnout požadované údaje poskytnout pouze tehdy, pokud na podporu tohoto odmítnutí uvede důvody, které mohou být považovány za oprávněné. Na základě tohoto východiska Tribunál konstatoval, že Parlament neprávem odmítl poskytnout poslanci dotčenému ve věci v prvním stupni několik kategorií dokumentů, v důsledku čehož podle Tribunálu nebylo možno vyloučit, že byl tento poslanec zbaven příležitosti zajistit si lepší obhajobu.

3. Parlament ve svém kasačním opravném prostředku primárně tvrdí, že napadený rozsudek není vykonatelný na základě článku 266 SFEU, jelikož Tribunál v něm pojal právo být vyslechnut v řízeních o vrácení částek příliš široce. Parlament tvrdí, že uvedený rozsudek porušuje zásadu volného mandátu poslanců Parlamentu a obrací důkazní břemeno, které podle ustálené

[1] – Původní jazyk: angličtina.

judikatury nesou tito poslanci, mají-li prokázat, že výdaje vynaložené parlamentním asistentem byly zaplaceny řádně. Parlament rovněž tvrdí, že Tribunál nesprávně vyložil i jiná ustanovení relevantní pro parlamentní činnost, jako je nařízení 2018/1725 [2] a služební řád [3].

4. Projednávaná věc nabízí Soudnímu dvoru příležitost vyjádřit se k rozsahu práva být vyslechnut a práva na přístup ke spisu, která jsou zakotvena v čl. 41 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a která, jak opakovaně připomíná judikatura, jsou výronem práva obhajoby v řízeních před unijními orgány. Za tímto účelem bude muset Soudní dvůr v prvé řadě určit, zda je právní kritérium vymezené Tribunálem pro účely posouzení dodržení – či porušení – těchto práv v takové věci, jako byla věc projednávaná v prvním stupni, právně opodstatněné, a to zejména s ohledem na zásadu důkazního břemene použitelnou na řízení o vrácení částek. Projednávaná věc rovněž umožňuje Soudnímu dvoru vyložit i jiná relevantní ustanovení unijního práva týkající se ochrany osobních údajů, o nichž měl Tribunál v napadeném rozsudku za to, že nepředstavují platné důvody pro odmítnutí přístupu k údajům požadovaným poslancem Parlamentu.

II. Právní rámec

A. Akt o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách

5. Článek 6 odst. 1 aktu o volbách [4] stanoví:

„Členové Evropského parlamentu hlasují jednotlivě a osobně. Nemohou být vázáni žádnými pokyny a mandát, který obdrží, není vázaný.“ *(neoficiální překlad)*

B. Statut poslanců Evropského parlamentu

6. Článek 2 statutu poslanců Evropského parlamentu [5] stanoví:

„1. Poslanci jsou svobodní a nezávislí.

[…]“

7. Článek 4 uvedeného statutu stanoví:

„Písemnosti a elektronické záznamy, které poslanec obdržel, sepsal nebo odeslal, nejsou považovány za dokumenty Parlamentu, kromě případů, kdy jsou předloženy na základě jednacího řádu.“

[2] – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 23. října 2018 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení nařízení (ES) č. 45/2001 a rozhodnutí č. 1247/2002/ES (Úř. věst. 2018, L 295, s. 39) (dále jen „nařízení 2018/1725“).

[3] – Nařízení (EHS) č. 31, (ESAE) č. 11, kterým se stanoví služební řád úředníků a pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropského hospodářského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. 1959-1962, p. 135), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „služební řád“).

[4] – Akt o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách (Úř. věst. 1976, L 278, s. 5), jenž je přílohou rozhodnutí Rady 76/787/ESUO, EHS, Euratom ze dne 20. září 1976 (Úř. věst. 1976, L 278, s. 1), ve znění rozhodnutí Rady 2002/772/ES, Euratom ze dne 25. června 2002 a ze dne 23. září 2002 (Úř. věst. 2002, L 283, s. 1; Zvl. vyd. 01/04, s. 137) (dále jen „akt o volbách“).

[5] – Rozhodnutí Evropského parlamentu ze dne 28. září 2005 o přijetí statutu poslanců Evropského parlamentu (Úř. věst. 2005, L 262, s. 1) (dále jen „statut poslanců Evropského parlamentu“).

8. Článek 21 téhož statutu zní:

„1. Poslanci mají nárok na služby osobních asistentů, které si sami vybírají.

2. Parlament hradí náklady skutečně vzniklé jejich zaměstnáváním.

3. Parlament stanoví podmínky pro uplatňování tohoto nároku.“

C. Prováděcí opatření ke statutu

9. Článek 33 prováděcích opatření ke statutu[6], nadepsaný „Úhrada výdajů na parlamentní asistenty“, stanoví:

„1. Poslanci mají nárok na služby osobních asistentů, které si sami vyberou. Parlament hradí skutečně vynaložené náklady, které zcela a výlučně vyplývají ze zaměstnávání jednoho nebo více asistentů nebo z využívání služeb v souladu s těmito prováděcími opatřeními za podmínek stanovených předsednictvem.

2. Hradí se pouze výdaje související s nezbytnou asistencí, která je přímo spojená s výkonem mandátu poslanců v Parlamentu. Tyto výdaje nemohou v žádném případě pokrývat náklady spojené se soukromím poslanců.“

10. Článek 68 prováděcích opatření ke statutu, nadepsaný „Vrácení neoprávněně vyplacených částek“, zní:

„1. Jakákoli částka vyplacená z hlediska těchto prováděcích opatření neoprávněně bude požadována zpět. Generální tajemník vydá pokyny k tomu, aby byly tyto částky získány od dotyčného poslance zpět.

2. Při rozhodování o vymáhání plateb se věnuje náležitá pozornost tomu, aby poslanec mohl účinně vykonávat svůj mandát a nebyl narušen řádný chod Parlamentu. Před přijetím rozhodnutí dá generální tajemník příslušnému poslanci možnost se vyjádřit.

[…]“

D. Nařízení 2018/1725

11. Bod 22 odůvodnění nařízení 2018/1725 uvádí:

„Aby bylo zpracování zákonné, měly by být osobní údaje zpracovávány na základě nezbytnosti splnění úkolu prováděného orgány a subjekty Unie ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, nezbytnosti dodržení zákonné povinnosti, která se na správce vztahuje, nebo s ohledem na nějaký jiný legitimní základ podle tohoto nařízení, včetně souhlasu dotčeného subjektu údajů, nebo nezbytnosti plnění smlouvy, jejíž stranou je subjekt údajů, nebo pro přijetí opatření na

[6] – Rozhodnutí předsednictva ze dne 19. května a 9. července 2008, kterým se stanoví prováděcí opatření ke statutu poslanců Evropského parlamentu (Úř. věst. 2009, C 159, s. 1), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí opatření ke statutu“).

žádost subjektu údajů před uzavřením smlouvy. Zpracování osobních údajů orgány a subjekty Unie za účelem plnění úkolů veřejného zájmu zahrnuje zpracování osobních údajů nezbytných pro řízení a fungování těchto orgánů a institucí. […]“

12. Článek 4 uvedeného nařízení, nadepsaný „Zásady zpracování osobních údajů“, stanoví:

„1. Osobní údaje musí být:

[…]

c) přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány (‚minimalizace údajů‘);

[…]

e) uchovávány ve formě umožňující identifikaci subjektů údajů po dobu ne delší, než je nezbytné pro účely, pro které jsou zpracovávány; osobní údaje lze uložit po delší dobu, pokud se zpracovávají výhradně pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely podle článku 13, a to za předpokladu provedení příslušných technických a organizačních opatření požadovaných tímto nařízením s cílem zaručit práva a svobody subjektu údajů (‚omezení uložení‘)[…]

[…].“

13. Článek 9 nařízení 2018/1725, nadepsaný „Předávání osobních údajů jiným příjemcům usazeným v Unii, než jsou orgány a subjekty Unie“, uvádí:

„1. Aniž jsou dotčeny články 4, 5, 6 a 10, lze osobní údaje předávat jiným příjemcům usazeným v Unii, než jsou orgány a subjekty Unie, pouze pokud:

a) příjemce shledá, že údaje jsou nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je příjemce pověřen, nebo

b) příjemce shledá, že předání údajů je nezbytné pro konkrétní účel ve veřejném zájmu, a správce v případě, že je důvod se domnívat, že mohou být poškozeny oprávněné zájmy subjektu údajů, shledá poté, co prokazatelně zváží různé protichůdné zájmy, že je přiměřené tyto osobní údaje pro tento konkrétní účel předat.

2. Pokud podnět k předání údajů podle tohoto článku učiní správce, musí za použití kritérií stanovených v odst. 1 písm. a) nebo b) prokázat, že předání osobních údajů je nezbytné a přiměřené účelům předání.

3. Orgány a subjekty Unie uvedou právo na ochranu osobních údajů do souladu s právem na přístup k dokumentům v souladu s právem Unie.“

E. Služební řád

14. Článek 26 služebního řádu stanoví:

„Osobní spis úředníka obsahuje:

a) všechny písemnosti týkající se jeho služebního poměru [postavení] a všechny zprávy týkající se jeho způsobilosti, výkonnosti a chování;

b) všechny připomínky úředníka k těmto písemnostem.

[…]

Každý úředník má pouze jeden osobní spis.

Úředník má právo, a to i po skončení služebního poměru, se seznámit se všemi písemnostmi, které jeho spis obsahuje […].

[…]

Osobní spis je důvěrný a je možné do něho nahlížet pouze v kancelářích administrativy nebo pomocí zabezpečeného elektronického nosiče dat. Může však být předán Soudnímu dvoru Evropské unie, je-li zahájeno soudní řízení týkající se úředníka.“

III. Skutkové okolnosti a řízení

A. Skutečnosti předcházející sporu

15. Skutečnosti předcházející sporu jsou vylíčeny v bodech 2 až 26 napadeného rozsudku. Pro účely tohoto stanoviska je možno tyto skutečnosti shrnout následovně.

16. Dne 22. května 2015 uzavřel Parlament s A smlouvu akreditovaného parlamentního asistenta pracujícího na plný úvazek v Bruselu (Belgie) za účelem asistování TC, poslanci tohoto orgánu [7].

17. Dne 25. února 2016 požádal TC Parlament o vypovězení smlouvy A z různých důvodů vedoucích ke ztrátě důvěry, zahrnujících neodůvodněné nepřítomnosti a nedodržení pravidel týkajících se povolení k výkonu mimopracovních činností.

18. Po neúspěchu smírčího řízení Parlament dne 24. června 2016 oznámil A své rozhodnutí vypovědět mu smlouvu parlamentního asistenta pro ztrátu důvěry z důvodu, že nedodržel pravidla týkající se povolení k výkonu mimopracovních činností.

19. Dne 14. dubna 2017 podal A k Tribunálu žalobu na neplatnost rozhodnutí ze dne 24. června 2016.

[7] – V tomto stanovisku je tento účastník řízení rovněž označován jako „žalobce v prvním stupni“.

20. Rozsudkem ze dne 7. března 2019, L v. Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140), Tribunál rozhodnutí Parlamentu ze dne 24. června 2016 zrušil. Konstatoval totiž, že z písemností ve spise vyplývá nejen to, že TC o mimopracovních činnostech A věděl, ale mimo jiné také to, že je přímo inicioval [8]. Tribunál měl proto za to, že důvod uvedený Parlamentem k odůvodnění rozhodnutí o vypovězení smlouvy, tedy narušení vztahu důvěry, se nejeví být přijatelným. Podle něj se tedy Parlament dopustil zjevně nesprávného posouzení, když vyhověl žádosti o vypovězení smlouvy A vznesené z téhož důvodu TC. TC nebyl účastníkem řízení v uvedené věci.

21. Dopisem ze dne 8. června 2020, vyhotoveným v angličtině a zaslaným e-mailem ze dne 30. července 2020, informoval generální tajemník Parlamentu TC o zahájení řízení o vrácení neoprávněně vyplacených částek podle článku 68 prováděcích opatření ke statutu, a to v celkové výši 78 838,21 eura za parlamentní asistenci poskytnuté TC ze strany A.

22. Týmž dopisem byl TC v souladu s čl. 68 odst. 2 prováděcích opatření ke statutu vyzván, aby ve lhůtě dvou měsíců předložil vyjádření a důkazy směřující k vyvrácení předběžných závěrů Parlamentu o mimopracovních činnostech, které A s jeho vědomím a pod jeho vedením vykonával od 22. května 2015 do 22. listopadu 2016, a aby prokázal, že během téhož období A skutečně plnil úkoly akreditovaného parlamentního asistenta.

23. Dne 4. srpna 2020 požádal TC Parlament, aby mu předal:

– osobní spis A vedený v Parlamentu (všechny dokumenty související s jeho přijetím a prací), včetně informací o počtu žádostí o ochranu Parlamentu ve vztahu k A a údajů o jeho přítomnosti (údaje z přístupové karty do Parlamentu),

– kopie jeho korespondence se zástupci Parlamentu týkající se práce A,

– úplný spis k věci, v níž byl vydán rozsudek L v. Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140).

24. Dne 4. září 2020 zaslal generální tajemník Parlamentu TC dopis vyhotovený v litevštině a datovaný dnem 3. září 2020, který měl v podstatě totožný obsah jako dopis ze dne 8. června 2020 zmiňovaný v bodě 21 výše. K dopisu ze dne 3. září 2020 byla přiložena kopie rozsudku ve věci L v. Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140) a vyúčtování částek, které Parlament A vyplatil.

25. Dne 22. září 2020 připomněl TC Parlamentu žádost zmíněnou v bodě 23 výše a požadoval po něm protokol o smírčím řízení mezi ním a A v litevštině, jakož i kopii „všech e-mailů z let 2015, 2016 a 2019“.

26. Dne 27. října 2020 zaslal Parlament žalobci různé dokumenty týkající se ukončení smlouvy A.

27. Dne 29. října 2020 zaslal TC Parlamentu své předběžné vyjádření, jakož i několik dokumentů, přičemž zdůraznil, že dosud od Parlamentu neobdržel dokumenty a podrobné informace týkající se doby zaměstnání A a ještě nemohl přezkoumat určité informace, které mu byly poskytnuty e-mailem ze dne 27. října 2020. Požádal proto o možnost poskytnout další informace a důkazy později.

[8] – Viz zejména rozsudek L v. Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140, bod 35).

28. Dne 20. listopadu 2020 TC znovu požádal Parlament o informace, které si vyžádal dne 4. srpna a 22. září 2020, zejména údaje o přístupu A do Parlamentu a kopie e-mailů z let 2015, 2016 a 2019.

29. Dne 24. listopadu 2020 předal TC Parlamentu vyjádření a důkazy doplňující ty, které mu zaslal dne 29. října 2020.

30. Dne 27. listopadu 2020 informoval generální ředitel financí Parlamentu TC, že lhůta, která mu byla stanovena k předložení vyjádření a důkazů v rámci řízení o vrácení částek upraveného článkem 68 prováděcích opatření ke statutu, uplynula dne 4. listopadu 2020, ale pokud se chce seznámit s informacemi týkajícími se A, může se obrátit na dvě osoby, jejichž e-mailové adresy generální ředitel poskytl, avšak s tím, že tyto žádosti nemohou mít dopad na uvedené řízení.

31. Dne 1. prosince 2020 TC tvrzení sdělená dne 27. listopadu 2020 zpochybnil. Kromě toho zaslal osobám uvedeným v daném sdělení žádosti o dokumenty.

32. Dne 8. ledna 2021 předal generální ředitel financí TC protokol o smírčím řízení v litevštině, avšak odepřel mu přístup k ostatním požadovaným dokumentům. Generální ředitel dále poskytl TC lhůtu patnácti dnů k předložení doplňujících vyjádření, což TC učinil dne 21. ledna 2021.

33. Rozhodnutím ze dne 16. března 2021 měl generální tajemník Parlamentu za to, že tento orgán neoprávněně uhradil částku 78 838,21 eura za práci A v období od 22. května 2015 do 22. listopadu 2016 a tato musí být ze strany TC vrácena (dále jen „napadené rozhodnutí“).

34. Dne 31. března 2021 vydal generální ředitel financí jakožto pověřená schvalující osoba oznámení o dluhu č. 7010000523, v němž nařídil TC vrácení částky 78 838,21 eura a vyzval jej, aby tuto částku zaplatil do 30. května 2021 (dále jen „oznámení o dluhu“). Téhož dne generální ředitel financí napadené rozhodnutí a oznámení o dluhu předal TC.

B. Žaloba na neplatnost podaná k Tribunálu a napadený rozsudek

35. Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 24. května 2021 podal TC žalobu znějící na zrušení napadeného rozhodnutí a oznámení o dluhu.

1. K nevydání rozhodnutí v části věci samé

36. Úvodem podotýkám, že z napadeného rozsudku vyplývá[9], že v návaznosti na kontrolu provedenou v souvislosti s řízením u Tribunálu se ukázalo, že v březnu 2016 se Parlament rozhodl pozastavit A od 1. dubna 2016 výplatu odměn a cestovních výdajů. Dne 8. listopadu 2022 generální tajemník Parlamentu proto rozhodl o zrušení napadeného rozhodnutí *ex tunc* v rozsahu 28 083,67 eura. V souvislosti s uvedeným rozhodnutím byl vydán dobropis.

37. Na žádost Parlamentu a po vyslechnutí vyjádření TC tak Tribunál konstatoval, že ve výše uvedeném rozsahu se žaloba stala bezpředmětnou a není namístě rozhodovat o legalitě dotčeného rozhodnutí a oznámení o dluhu[10].

[9] – Body 27 a 28 napadeného rozsudku.

[10] – Body 32 a 36 až 42, jakož i bod 1 výroku napadeného rozsudku.

2. Ke zbývající části žaloby na neplatnost

38. Ve zbývající části žaloby na neplatnost TC, žalobce v prvním stupni, uplatnil pět důvodů, z nichž druhý, který je jediným relevantním důvodem pro účely projednávaného kasačního opravného prostředku [11], vycházel z práva být vyslechnut, práva na přístup ke spisu a povinnosti uvést odůvodnění, jak jsou stanoveny v čl. 41 odst. 2 Listiny.

39. V napadeném rozsudku Tribunál poté, co připomněl pravidla týkající se úhrady výdajů na parlamentní asistenci a vracení částek, které byly z tohoto titulu neoprávněně vyplaceny [12], uvedl, že Parlament poskytl TC pouze část jím požadovaných dokumentů [13], a sice i) protokol o smírčím řízení mezi ním a A v litevštině [14] a ii) dokumenty týkající se ukončení smlouvy A [15].

40. Naproti tomu žádosti týkající se ostatních kategorií dokumentů byly zamítnuty dopisem ze dne 8. ledna 2021 [16]. Toto zamítnutí se týkalo zejména i) kopie „všech e-mailů z let 2015, 2016 a 2019“ zmíněných v e-mailu TC ze dne 22. září 2020, ii) kopie korespondence TC se zástupci Parlamentu týkající se práce A, iii) úplného spisu k věci, v níž byl vydán rozsudek L v. Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140), a iv) osobního spisu A vedeného v Parlamentu [17].

41. V tomto ohledu Tribunál v bodech 90 a 91 napadeného rozsudku konstatoval, že je-li poslanec vyzván k tomu, aby Parlamentu prokázal, že akreditovaný parlamentní asistent pro něj pracoval v souvislosti s jeho poslaneckým mandátem, může tento poslanec na základě práva být vyslechnut požádat dotyčný orgán, aby mu předal informace, které má k dispozici a které se jeví být relevantní. V této souvislosti platí, že je-li Parlamentu předložena taková žádost, může Parlament odmítnout požadované údaje poskytnout, aniž by porušil právo být vyslechnut, pouze tehdy, pokud na podporu tohoto odmítnutí uvede důvody, které mohou být považovány za oprávněné s ohledem zaprvé na okolnosti daného případu a zadruhé na použitelná pravidla.

42. Po posouzení konkrétních skutkových okolností věci dospěl Tribunál k závěru, že důvody uplatněné Parlamentem v jeho dopise ze dne 8. ledna 2021, kterým byl TC odepřen přístup ke kategoriím dokumentů uvedeným v bodě 40 výše, nejsou opodstatněné nebo jsou nedostatečné. Navíc vzhledem k tomu, že Parlament řádně neodůvodnil své odmítnutí poskytnout dokumenty, které mohly dle názoru Tribunálu žalobci užitečným a účinným způsobem umožnit uplatnit jeho právo být vyslechnut, nelze vyloučit, že byl TC zbaven příležitosti zajistit si v rámci řízení o vrácení částek vyplacených z titulu výdajů na parlamentní asistenci, které proti němu bylo vedeno, lepší obhajobu [18].

43. Za těchto okolností Tribunál vyhověl druhému žalobnímu důvodu v rozsahu, v němž tento důvod vycházel z porušení práva být vyslechnut. Aniž by posuzoval ostatní žalobní důvody a argumenty, které TC předložil, Tribunál rovněž zrušil napadené rozhodnutí a oznámení

[11] – Ostatní žalobní důvody se v podstatě týkaly porušení zásady přiměřené lhůty zakotvené v čl. 41 odst. 1 Listiny, nesprávného posouzení důkazů předložených TC za účelem prokázání toho, že A plnil své povinnosti parlamentního asistenta, a porušení povinnosti uvést odůvodnění, co se týče určení částky, která má být navrácena.

[12] – Body 45 až 53 napadeného rozsudku.

[13] – Body 87 a 88 napadeného rozsudku.

[14] – Viz bod 32 tohoto stanoviska.

[15] – Viz bod 26 tohoto stanoviska.

[16] – Na rozdíl od tvrzení Parlamentu měl Tribunál za to, že argumenty TC týkající se dopisu ze dne 8. ledna 2021 jsou přípustné. Viz body 73 až 80 napadeného rozsudku.

[17] – Viz body 23, 25 a 28 tohoto stanoviska.

[18] – Body 130 a 131 napadeného rozsudku.

o dluhu v rozsahu, v němž se týkaly odměn, sociálních nákladů a cestovních výdajů souvisejících se zaměstnáním A v období od 22. května 2015 do 31. března 2016, což představovalo částku 50 754,54 eura [19].

IV. Návrhová žádání účastníků řízení před Soudním dvorem

44. Kasačním opravným prostředkem podaným dne 17. srpna 2023 Parlament navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zrušil napadený rozsudek,

– vydal konečné rozhodnutí ve sporu před Tribunálem a vyhověl jeho návrhovým žádáním předloženým v řízení v prvním stupni,

– uložil TC náhradu nákladů řízení před Tribunálem i před Soudním dvorem.

45. TC navrhuje, aby Soudní dvůr kasační opravný prostředek zamítl a uložil Parlamentu náhradu nákladů řízení.

46. Jednání se konalo dne 28. listopadu 2024.

V. Posouzení

47. Na podporu svého kasačního opravného prostředku uplatňuje Parlament pět důvodů:

– v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku Parlament tvrdí, že v řízení v prvním stupni nebyl zohledněn předmět sporu ani přípravná povaha dopisu ze dne 8. ledna 2021, došlo k porušení práva být vyslechnut a nebylo přihlédnuto k ustálené judikatuře týkající se účinků spojených s protiprávností procesní písemnosti,

– druhý, třetí a čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku se týkají závěrů Tribunálu týkajících se: i) e-mailů TC z let 2015, 2016 a 2019 a jeho korespondence s útvary Parlamentu, které se týkaly práce A, ii) osobního spisu A, včetně používání jeho přístupové karty do budov Parlamentu, a iii) úplného spisu ve věci, v níž byl vydán rozsudek L v. Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140),

– pátý důvod kasačního opravného prostředku se týká konstatování Tribunálu, že TC mohl na základě samotného práva být vyslechnut požadovat, aby mu Parlament sdělil jakékoli informace, jež by mu umožnily předložit vyjádření.

48. Vzhledem k tomu, že pátý důvod kasačního opravného prostředku je zaměřen na zpochybnění rozsahu, v němž Tribunál uznává právo být vyslechnut v rámci řízení o vrácení neoprávněně vyplacených výdajů na parlamentní asistenci, zahájím své posouzení analýzou právě tohoto důvodu.

[19] – Body 132 a 133, jakož i bod 2 výroku napadeného rozsudku.

49. Rozsah práva být vyslechnut totiž představuje východisko, na jehož základě Tribunál následně koncipoval svou analýzu legality odmítnutí Parlamentu zpřístupnit TC požadované informace, přičemž touto analýzou poté Tribunál odůvodnil své posouzení.

50. Dále vzhledem k tomu, že se první důvod kasačního opravného prostředku týká především soudržnosti odůvodnění Tribunálu při uplatňování uvedeného rozsahu práva být vyslechnut v řízení v prvním stupni – zejména ve vztahu k neprovedení analýzy relevance informací požadovaných pro obhajobu TC –, spojím analýzu tohoto důvodu s analýzou pátého důvodu kasačního opravného prostředku.

51. Konečně je třeba zdůraznit, že pro případ, že by posouzení prvního a pátého důvodu kasačního opravného prostředku Parlamentu vedlo k závěru o jejich opodstatněnosti, nebylo by v zásadě nezbytné, aby Soudní dvůr posuzoval ostatní důvody kasačního opravného prostředku. Posouzení druhého, třetího a čtvrtého důvodu bych tak uvedla pouze podpůrně.

A. K prvnímu a pátému důvodu kasačního opravného prostředku

52. V rámci prvního a pátého důvodu kasačního opravného prostředku Parlament v podstatě zpochybňuje závěry učiněné Tribunálem v bodech 90 a 91 napadeného rozsudku.

53. Parlament zejména tvrdí, že Tribunál rozhodl, aniž by rozvinul jakékoli konkrétní odůvodnění této teze, že právo být vyslechnut zakotvené v čl. 41 odst. 2 písm. a) Listiny umožňuje členovi Parlamentu požadovat po unijních orgánech sdělení veškerých skutečností, které se jeví být relevantní pro účely prokázání řádného využití výdajů na parlamentní asistenci. Podle Parlamentu takové právo nemá oporu ve znění uvedeného ustanovení ani v judikatuře unijních soudů. Parlament dále konstatuje, že právo na přístup ke spisu zakotvené v čl. 41 odst. 2 písm. b) Listiny již stanoví prostředky, které dotčené osobě umožňují přístup ke všem relevantním informacím prostřednictvím správního řízení. Mezi právem být vyslechnut a právem na přístup ke spisu neexistuje žádná mezera, která by musela být překlenována výkladovými prostředky. Konečně Parlament Tribunálu vytýká, že rozsah práva být vyslechnut, jak je vymezen v napadeném rozsudku, neuplatňoval konzistentně, a to zejména když na začátku svého posouzení neurčil, zda se kategorie dokumentů požadovaných TC jeví být pro TC relevantní v rámci řízení o vrácení částek.

54. TC argumenty Parlamentu zpochybňuje. Uvádí, že v dopise ze dne 8. ledna 2021 ani v průběhu řízení před Tribunálem Parlament nezpochybnil jeho právo obdržet v rámci řízení o vrácení částek informace. Podle TC tedy Parlament v rámci pátého důvodu kasačního opravného prostředku odůvodňuje své odmítnutí poskytnout mu tyto informace novými argumenty, o nichž Tribunál neměl příležitost rozhodovat, a které by tudíž měly být prohlášeny za nepřípustné. TC dodává, že právo obdržet od Parlamentu informace v rámci řízení o vrácení částek je součástí obecného práva na řádnou správu zakotveného v článku 41 Listiny, které Parlament nerespektoval.

55. Článek 41 Listiny, nadepsaný „Právo na řádnou správu“, v odstavci 1 stanoví, že každý má právo na to, aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě. Odstavec 2 tohoto článku dále stanoví, že toto právo zahrnuje především a) právo každého být vyslechnut před přijetím jemu určeného individuálního opatření, které by se jej mohlo nepříznivě dotknout, a b) právo každého na přístup ke spisu, který se jej týká, při respektování oprávněných zájmů důvěrnosti a profesního a obchodního tajemství.

56. Pokud jde o právo být vyslechnut, ze znění čl. 41 odst. 2 písm. a) Listiny vyplývá, že zaručuje každému možnost účelným a účinným způsobem vyjádřit své stanovisko v průběhu správního řízení před přijetím každého rozhodnutí, které by se mohlo nepříznivě dotknout jeho zájmů [20]. Toto právo se uplatní, i když použitelná právní úprava takovou formální náležitost výslovně nestanoví [21], a jeho hlavním cílem je podle judikatury Soudního dvora umožnit dotčené osobě uplatnit takové skutečnosti, které mohou ovlivnit, zda správní rozhodnutí bude, či nebude přijato nebo jaký bude mít obsah [22]. Toto právo rovněž umožňuje, aby příslušný orgán při přijímání rozhodnutí, kterým se končí řízení u správního orgánu Unie, zohlednil všechny rozhodné skutečnosti [23].

57. Článek 41 odst. 2 písm. b) Listiny pak stanoví právo na přístup ke spisu, které souvisí s právem každého na to, aby jeho záležitosti byly administrativou řešeny nestranně a spravedlivě [24]. Týká se osob, proti nimž je vedeno řízení, a vyplývá z něj požadavek na to, aby dotčený orgán umožnil dotyčné osobě seznámit se se všemi dokumenty obsaženými ve vyšetřovacím spise, které by mohly být relevantní pro její obhajobu, a usnadnit tak pochopení důkazů, na jejichž základě má být rozhodnutí vydáno. Přístup ke spisu musí těmto osobám rovněž zajistit možnost seznámit se s důvody pro vedení tohoto řízení, a usnadnit jim tak uplatnění argumentace na jejich obranu v rámci výkonu práva být vyslechnut [25].

58. Podle ustálené judikatury Soudního dvora jsou právo být vyslechnut i právo na přístup ke spisu logickým důsledkem základního práva na obhajobu ve správním řízení, které je nedílnou součástí unijního právního řádu [26].

59. V projednávaném případě bych zaprvé Soudnímu dvoru navrhla, aby odmítl tvrzení TC, podle kterého by měl být pátý důvod kasačního opravného prostředku považován za nepřípustný, neboť Parlament v řízení před Tribunálem nezpochybňoval právo TC na informace v rámci řízení o vrácení částek. V tomto ohledu stačí uvést, že hlavní otázkou posuzovanou Tribunálem v napadeném rozsudku bylo to, zda mohl TC tvrdit, že se Parlament dopustil pochybení, když v průběhu řízení vedeného na základě článku 68 prováděcích opatření ke statutu odmítl zpřístupnit informace, které TC požadoval. Za tímto účelem Tribunál v prvé řadě vymezil právní kritérium pro posuzování legality rozhodnutí Parlamentu. Parlament tedy může v rámci řízení o projednávaném kasačním opravném prostředku toto kritérium zpochybňovat, a proto tvrdit, že je uvedený rozsudek stižen vadou v podobě nesprávného právního posouzení, kterou by se měl Soudní dvůr v projednávané věci zabývat.

60. Zadruhé je nutno zdůraznit, že závěr Tribunálu v bodě 90 napadeného rozsudku, jímž Tribunál uznává právo poslanců Parlamentu na přístup k relevantním informacím v rámci řízení o vrácení částek, vychází z práva být vyslechnut, jak je stanoveno v čl. 41 odst. 2 Listiny. To

[20] – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2024, Agencia „Patna infrastruktura“ (Evropské financování silniční infrastruktury) (C-471/22, EU:C:2024:99, bod 42 a citovaná judikatura).

[21] – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. listopadu 2023, MG v. EIB (C-173/22 P, EU:C:2023:932, bod 22 a citovaná judikatura).

[22] – Viz zejména rozsudek ze dne 13. června 2024, C (Insolvenční správci a likvidátoři) (C-696/22, EU:C:2024:499, bod 108 a citovaná judikatura). Viz též rozsudek ze dne 16. února 2012, Rada a Komise v. Interpipe Niko Tube a Interpipe NTRP (C-191/09 P a C-200/09 P, EU:C:2012:78, bod 76).

[23] – Rozsudek ze dne 13. června 2024, C (Insolvenční správci a likvidátoři) (C-696/22, EU:C:2024:499, bod 108 a citovaná judikatura).

[24] – Viz rozsudek ze dne 22. března 2023, Satabank v. ECB (T-72/20, EU:T:2023:149, bod 80), jímž byla založena linie judikatury, s níž se může Soudní dvůr bez potíží ztotožnit.

[25] – Peers, S., Hervey, T., Kenner, J. a Ward, A. (eds), „Article 41“ *The EU Charter of Fundamental Rights – A Commentary*, Hart Publishing, Oxford, 2021, s. 1125 až 1152.

[26] – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. prosince 2017, Prequ' Italia (C-276/16, EU:C:2017:1010, bod 45 a citovaná judikatura), a ze dne 30. listopadu 2023, Sistem ecologica v. Komise (C-787/22 P, EU:C:2023:940, bod 150 a citovaná judikatura).

potvrzují i body 131 a 132 napadeného rozsudku, ve kterých Tribunál vyhověl žalobnímu důvodu předloženému žalobcem v prvním stupni „v rozsahu, v němž vychází z [údajného] porušení [tohoto práva]“.

61. Z tohoto hlediska není namístě Tribunálu vytýkat, jak činí Parlament, že vytvořil „nové právo na přístup k informacím“. Úvahou, z níž závěr Tribunálu vychází, je totiž to, že v případě neposkytnutí požadovaných informací, které by podle názoru Tribunálu mohly dotčenému poslanci Parlamentu užitečným a účinným způsobem umožnit uplatnit jeho právo být vyslechnut, nelze vyloučit, že by byl dotčený poslanec zbaven příležitosti zajistit si lepší obhajobu. Toto odůvodnění zapadá do podoby práva být vyslechnut, jak ji zformoval Soudní dvůr ve své judikatuře v rámci obecnějšího práva na obhajobu ve správních řízeních. Tento argument Parlamentu je tedy třeba odmítnout.

62. Hlavní otázkou vznesenou v projednávané věci je nicméně to, zda právo být vyslechnut, jak je zaručeno v čl. 41 odst. 2 Listiny, ukládá Parlamentu povinnost zpřístupnit *veškeré* informace požadované jedním z jeho poslanců, které se jeví být relevantní v rámci řízení o vrácení neoprávněně vyplacených výdajů na parlamentní asistenci, pokud není Parlament schopen případné neposkytnutí informací řádně odůvodnit.

63. Úvodem si dovoluji podotknout, že jak vyplývá z bodů 56 a 57 tohoto stanoviska, právo být vyslechnut umožňuje dané osobě vyjádřit se k obsahu rozhodnutí, které unijní správa zamýšlí v rámci správního řízení přijmout. Tímto vyjádřením může daná osoba dokonce navrhnout i to, aby dotčené rozhodnutí vůbec nebylo vydáno. V žádné z těchto situací nemůže být stanovisko vyjádřené dotčenou osobou založeno na abstraktních skutečnostech, ale musí vycházet z konkrétních dokumentů obsažených ve spise týkajícím se daného řízení[27]. Pojmově jsou tedy právo být vyslechnut a právo na přístup ke spisu velmi úzce provázány, což dokládá i systematika čl. 41 odst. 2 Listiny a judikatura Soudního dvora vykládající toto ustanovení.

64. Z uvedeného vyplývá, že pro účely účinného výkonu práva být vyslechnut musí být umožněn přístup k dokumentům shromážděným během jednotlivých fází správního řízení a založeným ve spise[28]. K porušení tohoto práva tak dochází pouze tehdy, je-li přístup k dokumentům obsaženým v uvedeném spise odmítnut, samozřejmě při respektování oprávněných zájmů důvěrnosti a profesního a obchodního tajemství, jak vyžaduje čl. 41 odst. 2 písm. b) Listiny.

65. V tomto ohledu je nutno podotknout, že koncipování spisu ve správním řízení závisí na důkazním břemenu, které platí konkrétně právě pro toto řízení. Například v rámci řízení o uložení správní sankce bude spis v podstatě sestávat ze skutečností, které vedly k zahájení tohoto řízení, a z dokumentů shromážděných příslušným orgánem po šetření, které sám provedl, neboť právě na něm leží důkazní břemeno prokázání existence porušení v jeho konečném rozhodnutí[29]. Přístup ke spisu zpravidla zahrnuje přístup k dokumentům svědčícím v neprospěch i ve prospěch dané osoby[30].

[27] – Pokud tak stanoví zvláštní norma, týká se právo být vyslechnut i oznámení o námitce zaslaném správním orgánem, jako je tomu například v řízeních v oblasti práva hospodářské soutěže. Viz čl. 27 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205).

[28] – Jak je uvedeno níže, to může případně vyžadovat i určité zapojení dotčeného unijního orgánu, v projednávané věci Parlamentu.

[29] – Viz mimo jiné rozsudek ze dne 27. června 2024, Servier a další v. Komise (C-201/19 P, EU:C:2024:552, bod 126).

[30] – Viz rozsudek ze dne 25. října 2011, Solvay v. Komise (C-109/10 P, EU:C:2011:686, bod 54 a citovaná judikatura).

66. Naproti tomu řízení o vrácení částek podle článku 68 prováděcích opatření ke statutu přenášejí důkazní břemeno na poslance Parlamentu. Podle ustálené judikatury Soudního dvora, která je správně citována v bodě 53 napadeného rozsudku, poslancům, kteří žádají Parlament o finanční náhradu výdajů spojených se službami osobních asistentů, přísluší prokázat, že tyto výdaje byly skutečně vynaloženy a odpovídají nezbytné asistenci, která je přímo spojená s výkonem mandátu [31]. Konkrétně platí, že takový poslanec musí na žádost příslušného orgánu Parlamentu v tomto smyslu předložit všechny důkazy, které má k dispozici a které mohou prokázat reálnost práce vykonávané jeho asistentem, jakož i souvislost této práce s výkonem mandátu tohoto poslance [32].

67. Jak tedy Parlament potvrdil na jednání, aniž by to žalobce v prvním stupni rozporoval, správní spis týkající se řízení o vrácení výdajů na parlamentní asistenci bude kromě skutečností, které vedly k zahájení řízení, sestávat především z připomínek a důkazů předložených dotyčným poslancem. Musí rovněž obsahovat veškeré další informace, na nichž Parlament na základě vlastní iniciativy zakládá své konečné rozhodnutí. V prvním případě nutně platí, že poslanec Parlamentu bude mít k takové dokumentaci přístup, neboť je jejím původcem. Ve druhém případě bude Parlament povinen dotčený dokument do spisu založit, a to při zachování omezení týkajících se důvěrnosti a obchodního tajemství stanovených v čl. 41 odst. 2 písm. b) Listiny. Je třeba připomenout, že důkazy, které byly v projednávané věci předmětem sporu, se netýkaly ani jedné z těchto kategorií dokumentů.

68. Existuje samozřejmě ještě další kategorie dokumentů, jejichž začlenění do spisu může poslanec Parlamentu požadovat, a to právě kategorie dokumentů, ohledně které vznikl mezi účastníky řízení v projednávané věci spor. Do ní spadají důkazy, které může poslanec Parlamentu potřebovat k prokázání reálnosti práce vykonávané svým asistentem, jakož i souvislosti této práce s výkonem mandátu tohoto poslance, které však zůstávají v držení Parlamentu či v rukou dalšího orgánu, instituce nebo jiného subjektu Unie.

69. V tomto ohledu je nutno hned na úvod předeslat, že i v takové situaci zůstává poslanec Parlamentu, jakožto osoba, která nese důkazní břemeno, vázán povinností odůvodnit vynaložené výdaje na parlamentní asistenci. To znamená, že stále platí, že je tento poslanec na žádost Parlamentu povinen vysvětlit jednotlivé úkoly, které jeho asistent vykonával při výkonu své práce v Parlamentu. Tento poslanec nicméně může svá tvrzení doložit odkazem na důkazy, které jsou v držení Parlamentu, popřípadě na důkazy, které si tento orgán může vyžádat od dalšího orgánu, instituce nebo jiného subjektu Unie.

70. Hlavním požadavkem pro tyto účely je, aby poslanec s dostatečnou přesností určil ony konkrétní důkazy, na které odkazuje, a jak mohou tyto důkazy prokázat, že výdaje vynaložené parlamentním asistentem byly skutečně použity na jeho asistenci a přímo souvisely s výkonem mandátu tohoto poslance. Tento požadavek není splněn, pokud poslanec tvrdí pouze, že se relevantní důkazy nacházejí bez bližšího upřesnění v širokých a obecných kategoriích dokumentů, například ve všech e-mailech zaslaných v určitém několikaletém období nebo v celém osobním spise dotčeného asistenta.

[31] – Viz usnesení ze dne 21. března 2019, Gollnisch v. Parlament (C-330/18 P, EU:C:2019:240, bod 63), a ze dne 28. listopadu 2018, Le Pen v. Parlament (C-303/18 P, EU:C:2018:962, bod 63).

[32] – Viz usnesení ze dne 21. března 2019, Gollnisch v. Parlament (C-330/18 P, EU:C:2019:240, body 64 a 88), a ze dne 21. května 2019, Le Pen v. Parlament (C-525/18 P, EU:C:2019:435, body 37 a 82, jakož i citovaná judikatura).

71. Jak Parlament v návaznosti na výše uvedené připustil na jednání, Parlament musí tyto důkazy do spisu založit a postupovat nestranně a spravedlivě v souladu s povinnostmi, které pro něj vyplývají ze zásady řádné správy [33]. S výhradou omezení stanovených v čl. 41 odst. 2 Listiny musí Parlament umožnit přístup rovněž k těmto důkazům, zejména pokud na základě svého posouzení dospěje k závěru, že důkazy, na které poslanec odkazuje, neprokazují reálnost práce vykonávané jeho asistentem nebo souvislost této práce s výkonem mandátu tohoto poslance [34].

72. Pokud jde o projednávanou věc, podotýkám, že závěr Tribunálu v bodech 90 a 91 napadeného rozsudku neodpovídá výkladu čl. 41 odst. 2 Listiny, který navrhuji v předchozích bodech tohoto stanoviska, zejména pokud jde o řízení o vrácení částek zahájená podle článku 68 prováděcích opatření ke statutu. Podle mého názoru Tribunál nesprávně rozšířil rozsah práva být vyslechnut, aniž by náležitě zohlednil důkazní břemeno, které nesou poslanci Parlamentu v rámci tohoto typu řízení. Tribunál totiž *de facto* stanovil Parlamentu povinnost, bez platného právního základu, aby poskytl poslanci dotčenému v uvedeném řízení veškeré informace, které se jeví být relevantní pro formulování jeho vyjádření a u nichž se Parlament nemůže dovolávat důvodů ospravedlňujících odepření jejich zpřístupnění.

73. Z těchto důvodů mám za to, že Parlament správně tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného výkladu čl. 41 odst. 2 Listiny a v rámci posouzení provedeného v prvním stupni měl namísto toho analyzovat nejprve to, zda si TC k tomu, aby dostál důkaznímu břemeni, které na něm leží v rámci proti němu zahájeného řízení o vrácení částek, vyžádal přístup k důkazům, které označil dostatečně podrobně, a nikoli k široce vymezeným kategoriím dokumentů. Pokud tomu tak bylo, měl Tribunál následně konkrétně přezkoumat posouzení Parlamentu ohledně toho, zda jsou tyto důkazy způsobilé prokázat, že výdaje vynaložené TC byly použity na jeho asistenta a přímo souvisely s výkonem mandátu TC. Vzhledem k tomu, že Tribunál své posouzení tímto způsobem nevedl, je napadený rozsudek stižen vadou spočívající v nesprávném právním posouzení.

74. Podle mého názoru je tudíž nutno prvnímu a pátému důvodu kasačního opravného prostředku vyhovět.

75. V této fázi je nutno připomenout, že je-li opravný prostředek opodstatněný, pak Soudní dvůr podle čl. 61 prvního pododstavce svého statutu rozhodnutí Tribunálu zruší. Soudní dvůr může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje. Může rovněž věc vrátit zpět Tribunálu k rozhodnutí.

76. Vzhledem k tomu, že navrhuji, aby Soudní dvůr vyhověl prvnímu a pátému důvodu kasačního opravného prostředku uplatněnému Parlamentem, je třeba zrušit body 2 a 3 výroku napadeného rozsudku [35], aniž by bylo nutno se věnovat posouzení druhého, třetího a čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku.

77. Je totiž nutno konstatovat, že s ohledem na skutečnost, že posledně zmiňované důvody kasačního opravného prostředku směřují ke zpochybnění toho, jak Tribunál posoudil žádosti TC o informace, přičemž toto posouzení vychází z nesprávného východiska uvedeného v bodech 90 a 91 napadeného rozsudku, je i navazující analýza Tribunálu stižena vadou.

[33] – Viz judikatura zmiňovaná v bodě 57 výše.

[34] – Podle mého názoru platí, že i v případě, kdy posouzení Parlamentu podporuje tvrzení dotčeného poslance, musí být tyto důkazy do spisu založeny, neboť je nutno zohlednit skutečnost, že pokud by bylo konečné rozhodnutí Parlamentu napadeno v rámci soudního řízení a tyto informace se staly v rámci takového řízení relevantními, musely by být tyto důkazy poskytnuty unijním soudům.

[35] – Bod 1 výroku napadeného rozsudku by neměl být zrušením dotčen, neboť jím bylo rozhodnuto, že o žalobě na neplatnost není v rozsahu, v němž směřuje proti napadenému rozhodnutí a proti oznámení o dluhu za období od 1. dubna do 22. listopadu 2016, namístě rozhodnout, což Parlament nezpochybňuje.

78. Navíc s ohledem na široké kategorie dokumentů, k nimž TC požadoval přístup, by tyto žádosti v každém případě nesplňovaly požadavek dostatečné konkrétnosti, který by umožňoval, aby byly tyto dokumenty založeny do spisu, jak analyzuji v bodě 70 tohoto stanoviska. Dovoluji si tedy navrhnout, aby Soudní dvůr v rámci projednávaného kasačního opravného prostředku druhý žalobní důvod uplatněný v řízení v prvním stupni zamítl jako neopodstatněný.

79. Konečně vzhledem k tomu, že žalobce v prvním stupni na podporu své žaloby na neplatnost podané k Tribunálu uplatnil tři další žalobní důvody, které nebyly v řízení v prvním stupni předmětem posouzení, stav řízení nedovoluje, aby Soudní dvůr o těchto žalobních důvodech v projednávané věci sám vydal konečné rozhodnutí. Mám tedy za to, že pokud jde o tyto žalobní důvody, je třeba věc vrátit zpět Tribunálu k rozhodnutí s tím, že o nákladech řízení bude rozhodnuto později.

B. Ke druhému, třetímu a čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku

80. Přestože opodstatněnost prvního a pátého důvodu kasačního opravného prostředku sama o sobě odůvodňuje zrušení napadeného rozsudku, vyjádřím se stručně i ke druhému, třetímu a čtvrtému důvodu tohoto opravného prostředku, které Parlament vznesl, neboť představují další důvody, které podle mého názoru vedou ke stejnému závěru.

81. Pro tyto účely podotýkám, že těmito třemi důvody Parlament zpochybňuje posouzení Tribunálu týkající se odmítnutí zpřístupnit jednotlivé kategorie informací požadované TC v průběhu řízení o vrácení částek, a sice i) všechny jeho e-maily z let 2015, 2016 a 2019, ii) korespondenci TC s útvary Parlamentu ohledně práce, kterou vykonával A, iii) osobní spis A, včetně záznamů týkajících se přístupové karty A do budov Parlamentu, a iv) spis ve věci, v níž byl vydán rozsudek L v. Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140). S ohledem na skutečnost, že některé z těchto kategorií byly předmětem téhož odůvodnění Tribunálu, budu se opodstatněností tohoto odůvodnění zabývat tím způsobem, že tyto kategorie sloučím do skupin a na úvod připomenu závěry Tribunálu uvedené v napadeném rozsudku.

1. „Všechny e-maily“, korespondence se zástupci Parlamentu a záznamy týkající se přístupové karty A

82. Pokud jde o odmítnutí poskytnout „všechny e-maily z let 2015, 2016 a 2019“ a korespondenci týkající se práce A, Tribunál v napadeném rozsudku uvedl, že Parlament zamítl žádost TC především z důvodu, že na základě jeho politiky je uchovávání elektronických zpráv omezeno na 90 dnů, výjimečně pak jeden rok [36]. Tribunál rovněž konstatoval, že Parlament informoval TC, že zásahy bezpečnostních pracovníků nejsou úředně zaznamenávány a údaje z přístupových karet jsou uchovávány po dobu nejvýše čtyř měsíců [37].

83. V tomto ohledu Tribunál v podstatě uvedl, že od počátku roku 2016 Parlament věděl o konfliktní situaci mezi TC a A, pokud jde o to, zda A vykonával svou činnost v souladu s pravidly upravujícími parlamentní asistenci. Od tohoto okamžiku bylo tudíž nezbytné, aby Parlament zajistil během řízení o propuštění uchovávání e-mailů, které mohly prokazovat přesnou povahu činnosti A [38], jakož i údajů týkajících se užívání přístupové karty A během téhož

[36] – Bod 92 napadeného rozsudku.

[37] – Bod 106 napadeného rozsudku.

[38] – Bod 95 napadeného rozsudku.

období[39]. Tribunál dále odmítl tvrzení Parlamentu, podle kterého přísluší poslancům, aby si archivovali své e-maily vytvořením vlastních složek umožňujících uchovávat tyto e-maily po neomezenou dobu[40].

84. Odůvodnění Tribunálu nelze přijmout, a to zejména z následujících důvodů.

85. Podle mého názoru Parlament od počátku správně tvrdí, že důvody, které uvádí Tribunál, by mohly vést k porušení zásady volného mandátu poslanců, jež je zakotvena v čl. 6 odst. 1 aktu o volbách a v článku 2 statutu poslanců. Tato zásada, která představuje jeden ze základních pilířů nezávislosti poslanců Parlamentu, vylučuje jakékoli zasahování do chráněné sféry těchto poslanců, a to mimo jiné ze strany útvarů Parlamentu.

86. Povinnost stanovená Tribunálem v napadeném rozsudku nicméně zjevně vede Parlament k tomu, aby zasahoval do vztahů mezi poslancem a jeho asistentem. Aby totiž Parlament tuto povinnost splnil, musel by zkoumat jejich vzájemnou korespondenci jakožto krok nezbytný při posuzování důkazů, které by tento poslanec mohl případně využít v rámci řízení o vrácení částek. Podobná úvaha se uplatní i na druhou povinnost uloženou Tribunálem Parlamentu, a sice povinnost přijmout opatření nezbytná k uchovávání údajů týkajících se používání přístupové karty asistenta.

87. Je pravdou co uvádí TC, že všechny e-maily, které poslanec Parlamentu přijme nebo odešle, jsou uloženy na serverech tohoto orgánu. Z právního hlediska však nepatří do jeho sféry, ale do sféry daného poslance, která musí být chráněna před jakýmikoli zásahy ze strany útvarů Parlamentu. V tomto ohledu je ve shodě s argumentací Parlamentu nutno připomenout, že článek 4 statutu poslanců jednoznačně stanoví, že písemnosti a elektronické záznamy, které poslanec obdržel, sepsal nebo odeslal, nejsou považovány za dokumenty Parlamentu, kromě případů, kdy jsou předloženy na základě jednacího řádu.

88. Z jiného pohledu považuji navíc rovněž za zřejmé, že jelikož důkazní břemeno týkající se neoprávněně vyplacených výdajů na parlamentní asistenci nesou poslanci Parlamentu[41], přísluší právě danému poslanci, aby si uchovával veškerou e-mailovou korespondenci, kterou vedl se svým asistentem nebo s útvary orgánu, aby ji pak mohl použít v rámci řízení o vrácení částek. Jakýkoli jiný výklad by zpochybnil, právě tak, jak to podle mého názoru činí napadený rozsudek, ustálenou judikaturu, podle které toto důkazní břemeno skutečně nesou tito poslanci.

89. Konečně uvádím, že i za předpokladu, že by právo být vyslechnut mohlo být vykládáno tak, že zahrnuje povinnost Parlamentu zpřístupnit veškeré relevantní informace požadované poslancem, které se týkají řízení o vrácení částek, nelze z práv zakotvených v čl. 41 odst. 2 písm. a) nebo b) Listiny vyvodit, že má Parlament povinnost zakládat spis ještě před zahájením tohoto řízení.

90. V tomto ohledu stačí podotknout, že v rámci řízení o vrácení částek je to článek 68 prováděcích opatření ke statutu, který určuje zahájení tohoto řízení v okamžiku, kdy určité skutečnosti vzbudí pochybnosti Parlamentu o řádném využití výdajů na parlamentní asistenci. Pokud jde o projednávanou věc, Parlament zahájil takové řízení proti TC až dne 8. června 2020, kdy již nebylo možné požadované e-maily uchovat, a kdy tudíž tyto e-maily nemohly být založeny do spisu vedeného v daném řízení.

[39] – Body 123 a 124 napadeného rozsudku.

[40] – Body 100 a 101 napadeného rozsudku.

[41] – Viz zejména bod 66 tohoto stanoviska, který odkazuje na judikaturu citovanou v bodě 53 napadeného rozsudku.

91. Z výše uvedených úvah vyplývá, že Parlament správně tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že měl Parlament uchovávat e-maily TC z let 2015, 2016 a 2019, korespondenci s příslušnými útvary Parlamentu týkající se práce A, jakož i záznamy týkající se přístupové karty A, a to bez ohledu na to, zda Parlament tato tvrzení opírá o zásadu volného mandátu, zásadu důkazního břemene nebo práva zakotvená v čl. 41 odst. 2 písm. a) nebo b) Listiny.

2. Osobní spis A a spis ve věci, v níž byl vydán rozsudek L v. Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140)

92. Pokud jde o osobní spis A a spis ve věci, v níž byl vydán rozsudek L v. Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140), Tribunál v podstatě uvedl, že Parlament odůvodnil odepření poskytnutí těchto informací tím, že by to bylo v rozporu s nařízením 2018/1725 a článkem 26 služebního řádu [42].

93. Zaprvé, pokud jde o nařízení 2018/1725, Tribunál uvedl, že vzhledem k tomu, že údaje požadované TC měly sloužit k jeho obhajobě v rámci řízení o vrácení částek, které bylo proti němu zahájeno, nemohly být považovány za údaje ve smyslu čl. 9 odst. 1 písm. a) nebo b) nařízení 2018/1725 [43]. Tribunál nicméně rozhodl, že právo na ochranu osobních údajů není absolutním právem, ale musí být posuzováno ve vztahu ke své funkci ve společnosti, a z tohoto důvodu vyvažováno s jinými základními právy [44]. Parlament měl tudíž poměřovat na jedné straně zájem A na tom, aby údaje, které se ho týkají, nebyly předány třetím osobám, a na druhé straně zájem TC na užitečným a účinným způsobem předloženém vyjádření v rámci proti němu zahájeného řízení o vrácení [45].

94. Zadruhé, pokud jde o článek 26 služebního řádu, Tribunál uvedl, že důvěrnost písemností založených ve spise A nelze v rozsahu nezbytném k tomu, aby mohl TC uplatnit své právo být vyslechnut, vůči němu, když byl ostatně jakožto nadřízený A autorem některých z dotčených dokumentů, namítat [46]. Tribunál dodal, že Parlament tím, že vycházel z článku 26 služebního řádu, neprávem nezohlednil zájem TC na přístupu k určitým písemnostem z osobního spisu A, aby mohl užitečně předložit své vyjádření v rámci proti sobě zahájeného řízení o vrácení [47].

95. Opět se domnívám, že Tribunál čl. 9 odst. 1 nařízení 2018/1725 a článek 26 služebního řádu vyložil a uplatnil nesprávně.

96. Pokud jde o důvody týkající se nařízení 2018/1725, čl. 9 odst. 1 tohoto nařízení stanoví, že osobní údaje lze předávat jiným v Unii usazeným příjemcům, než jsou unijní orgány a subjekty, pouze pokud příjemce a) shledá, že údaje jsou nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je příjemce pověřen, nebo b) shledá, že předání údajů je nezbytné pro konkrétní účel ve veřejném zájmu, a správce v případě, že je důvod se domnívat, že mohou být poškozeny oprávněné zájmy subjektu údajů, poté, co prokazatelně zváží různé protichůdné zájmy, shledá, že je přiměřené tyto osobní údaje pro tento konkrétní účel předat.

[42] – Body 105 a 126 napadeného rozsudku.

[43] – Body 110, 111 a 123 napadeného rozsudku.

[44] – Body 114, 115 a 116 napadeného rozsudku.

[45] – Bod 117 napadeného rozsudku.

[46] – Bod 121 napadeného rozsudku.

[47] – Bod 122 napadeného rozsudku.

97. V návaznosti na diskuse vedené v průběhu jednání jsem toho názoru, že čl. 9 odst. 1 písm. b) nařízení 2018/1725 musí být vykládán v tom smyslu, že předání osobních údajů akreditovaného parlamentního asistenta určitého poslance tomuto poslanci v rámci řízení o vrácení částek vyplacených z titulu výdajů na parlamentní asistenci by skutečně mohlo sloužit „konkrétnímu účelu ve veřejném zájmu“. V tomto ohledu nelze popřít, že pokud byly takové výdaje Parlamentem vynaloženy neoprávněně, je ve veřejném zájmu, aby byly dotčeným poslancem uhrazeny. V takové situaci je podle mne rovněž ve veřejném zájmu, aby řízení o vrácení částek probíhalo v souladu s právem na obhajobu zakotveným v článku 41 Listiny.

98. Zajištění práva na obhajobu poslance, proti němuž bylo zahájeno řízení o vrácení částek, tudíž vyžaduje, aby byly tomuto poslanci předány osobní údaje jeho akreditovaného parlamentního asistenta, které jsou relevantní ve vztahu ke skutečnostem, jichž se toto řízení týká, a které vyžadují, aby k nim tento poslanec zaujal určitý postoj. Sdělení těchto údajů však může být na základě čl. 9 odst. 1 písm. b) nařízení 2018/1725 povoleno pouze za předpokladu striktního dodržení podmínek stanovených v tomto ustanovení.

99. Výše uvedené úvahy však nemohou odůvodnit obecné poskytnutí osobních údajů jeho asistenta na žádost tohoto poslance, aniž by byly tyto údaje poslancem dostatečně přesně specifikovány. Jak jsem uvedla ve své analýze prvního a pátého důvodu kasačního opravného prostředku, poslanec, který byl vyzván k odůvodnění jím vynaložených výdajů na parlamentní asistenci, se může na podporu svých vysvětlení podaných v reakci na tuto výzvu opírat o důkazy, které má Parlament ve svém držení. Musí však předem určit konkrétní důkazy, na které odkazuje, a nemůže se, jak je uvedeno v bodě 70 tohoto stanoviska, omezit na pouhé konstatování, že relevantní důkazy se nacházejí v dotčeném osobním spise jakožto obecná kategorie dokumentů.

100. V projednávané věci je nutno uvést, že navzdory znění čl. 9 odst. 1 písm. b) nařízení 2018/1725 z odůvodnění Tribunálu vyplývá, že existují i jiné situace, které mohou odůvodnit předání osobních údajů v držení orgánu, instituce nebo jiného unijního subjektu třetím osobám. V rozsahu, v jakém bylo posouzení Tribunálu prováděno mimo působnosti tohoto ustanovení, je napadený rozsudek stižen nesprávným právním posouzením osobního spisu A a spisu ve věci, v níž byl vydán rozsudek L v. Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140).

101. Pokud jde o služební řád, z napadeného rozsudku vyplývá, že TC požádal Parlament, aby mu předal celý osobní spis A. Parlament odmítl této žádosti vyhovět, neboť měl za to, že by to bylo v rozporu s článkem 26 služebního řádu.

102. Uvedený článek daného řádu výslovně stanoví, že přístup k osobnímu spisu úředníka může být udělen pouze tomuto úředníkovi, nikoli třetím osobám. Kromě toho je možné do osobního spisu úředníka nebo jiného zaměstnance nahlížet pouze „v kancelářích administrativy nebo pomocí zabezpečeného elektronického nosiče dat“, přičemž je-li zahájeno soudní řízení týkající se tohoto úředníka nebo jiného zaměstnance, bude tento spis předán Soudnímu dvoru Evropské unie.

103. Parlament měl tedy správně za to, že mu omezení stanovená článkem 26 služebního řádu brání v tom, aby žádosti TC vyhověl.

104. Navíc lze v souladu s úvahami vyplývajícími z bodů 99 a 100 výše říci, že z napadeného rozsudku nevyplývá, že by v rámci řízení, které vedlo k přijetí dotčeného rozhodnutí, označil TC dokumenty, které mohly být založeny v osobním spise A a které by mohly prokázat reálnost práce vykonávané A a souvislost této práce s výkonem mandátu TC jakožto poslance Parlamentu.

105. Z toho vyplývá, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že článek 26 služebního řádu nebrání tomu, aby byl osobní spis A poskytnut TC.

106. S ohledem na výše uvedené docházím k závěru, že Parlament správně tvrdí, že konkrétní posouzení Tribunálu týkající se odmítnutí poskytnout jednotlivé kategorie údajů požadované TC v průběhu řízení o vrácení – a sice i) všechny jeho e-maily z let 2015, 2016 a 2019, ii) korespondenci TC s útvary Parlamentu týkající se práce A, iii) osobní spis A, včetně záznamů týkajících se přístupové karty A do budov Parlamentu, a iv) spis ve věci, v níž byl vydán rozsudek L v. Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140) – je stiženo vadou spočívající v nesprávném právním posouzení.

107. Druhému, třetímu a čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku je tudíž nutno vyhovět.

VI. Závěry

108. S ohledem na analýzu uvedenou v tomto stanovisku a na základě mého hlavního návrhu, jak vyplývá z bodů 74 a 79 výše, navrhuji Soudnímu dvoru, aby:

– zrušil body 2 a 3 výroku rozsudku ze dne 7. června 2023, TC v. Parlament (T-309/21, EU:T:2023:315),

– zamítl druhý žalobní důvod ve věci T-309/21,

– vrátil věc zpět Tribunálu k rozhodnutí o třetím, čtvrtém a pátém žalobním důvodu ve věci T-309/21,

– rozhodl, že o nákladech řízení bude rozhodnuto později.